

Yıl: 21 Sayı: 474

İŞÇİNİN SESİ

Eylül 2000

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

Türkiye Komünist Partisi Merkez Yayın Organı

KARKEREN HEMÛ WELATAN YEKBÎN!

DUYURU

Geçtiğimiz aylar içinde Türkiye Komünist Partisi, I. Olağanüstü Kongre'sini yaptı.

Değişen dünya ve ülke koşullarını değerlendiren kongremiz, bugün Türkiye'de legal bir komünist partisinin kurulabilmesinin toplumsal ve siyasal ortamının oluştuğu sonucuna vardı. Yeni seçilen Merkez Komitesini, legal partiye yönelik tüzük ve program hazırlıklarını ve gerekli pratik çalışmaları yürütmekle görevlendirdi.

Kurulması amaçlanan legal komünist partisinin, sosyalist görüşlerin tüm yelpazesini kapsaması gerektiği, farklı eğilimlere parti içinde yaşam hakkı tanınması gerektiği, öte yanda, Marksizmin temel taşlarına da kıskançlıkla sahip çıkması gerektiği noktalarında net bir tutum belirleyen kongremiz, geleceğin komünizmden ve komünistlerden yana olduğunun da altını çizdi.

Yaşasın komünizm!

TKP I. Olağanüstü Kongresi 2000

TKP Olağanüstü Kongre'sinden ...

Karar 1:

10. Kongre kararları doğrultusunda yeniden basılan tüzüğümüzle, *İşçinin Sesi* kongre sayısında yer alan bir yazı arasında farklılıklar olduğu, bazı yoldaşlar tarafından MK'ya iletilmiş ve Olağanüstü Kongre'nin hangi ölçütlere göre toplanacağı sorulmuştur.

İşçinin Sesi kongre sayısında yer alan söz konusu yazı, bir yoldaşımız tarafından kongreye karar taslağı olarak sunulmuş bir metindir. O metnin büyük bölü-mü kongrece kabul edilmiş, an-cak üç önerisi kabul edilmeyerek, eski tüzüğümüzün maddeleri korunmuştur.

Söz konusu yazının kongreye sunulan bir karar taslağı olduğu, yazının dilinden de anlaşılmakla birlikte, bu yazının, 10. Kongre kararlarının yer aldığı sayıda yayınlanması önemli bir yanlışlık olmuş ve o günden bu güne hepimizin de gözünden kaçmıştır. Editörlüğümüz, yapılan yanlışlıktan dolayı üzüntülerini MK'ya iletmiştir.

Olağanüstü Kongre tüzü-ğümüz uyarınca toplanmıştır.

Karar 4: Ana Karar

TKP Olağanüstü Kongresi, *Sosyalizm Nedir* kitabının, *Büyük Dönemeç* yazısının ve bu yazıyı destekleyen öteki yazıların genel anlayışını ve sonuçlarını onaylar ve kongrede seçilecek yeni MK'yı, bu çerçevedeki örgütsel hazırlıkları, program ve tüzük çalışmalarını yürütmek üzere görevlendirir.

Karar 11: Çağrı

TKP'li Tüm Çevre, Gurup, Dergi, Kuruluş ve Yoldaşlara,

Hepimizce bilinen süreçte partimizin asıl büyük parçası feshedilince, küçük de olsak partinin adını sürdürmek, bayrağını taşımak görevini üstlenmek durumunda kalan bizler, sizlere şöyle sesleniyoruz:

Hep birlikte TKP'yi, her açıdan daha ileri (eylemde birliği, disiplini bozmadan farklı fikirlere özgürlük tanıyan, bilimsel araştırmaya önem veren ve bilimsel doğruların ışığında yolunu çizen...) bir zeminde bölünme öncesi duruma getirip, TKP'nin yasal çalışabileceği bir ortam oluşturup, halkımız ve partimizi kucaklaştıracak yeni bir çığır açabiliriz.

Bir parça olarak, bütün önünde ve uğruna saygı, disiplin ve coşkuyla eğileceğimizi sizlere açıkça bildiririz.

MK kararlarından:

1. Mehmet Bayraktar oybirliğiyle MK sekreterliğine seçildi.

KIBRIS'TA NELER OLUYOR?

Son günlerde Kuzey Kıbrıs'ta büyük toplumsal patlamalar oluyor. Kuzey Kıbrıs üzerinde Türkiye devletinin uygulamaya çalıştığı ekonomik yaptırımlar, Kıbrıs'a çözüm bulma girişimleri, bankaların batırılması, seçimlere ve sonuçlarına dış müdahale, polisin KKTC İçişleri Bakanlığına bağlanması tartışmaları, vatana ihanet ve casusluk suçlamaları, vb., KKTC' yi karıştırdı. Büyük protesto gösterileri ve ardından KKTC parlamentosunun halk tarafından basılması eylemleri yaşandı. Bir yanda KKTC güvenlik güçleri komutanının pervasız sözleri ve casusluk suçlamaları, ardından MGK'nın KKTC' ye yönelik aldığı "tavsiye" kararları yaşanan krizi artırıyor.

Kıbrıs'ın bölünmesinin üzerinden tam 26 yıl geçti. Kıbrıs sorunu hala çözülemedi. Uluslararası platformlardan, soruna acil çözüm bulunması için, başta Türkiye olmak üzere, taraf ülkelere baskılar artıyor. Özellikle Türkiye'nin Avrupa Birliği aday üyeliğiyle, Kıbrıs'ın bir bütün olarak AB'ye girme girişimleri, sorunun çözümünü acilleştiriyor. Türkiye, çıkarları gereği, kendi tam üyeliği sağlanmadan, Kıbrıs'ın AB'ye girmesini istemiyor. Kuzey Kıbrıs'ın demokratik güçler ise, Türkiye'yi beklemeden Kıbrıs'ın AB 'ye girmesini, böylece Kıbrıs sorununun çözümünde de olumlu ilerleme olacağını savunuyor.

Türkiye'nin Kıbrıs'a yönelik stratejik hedefi değişmedi. Kıbrıslı Türk kardeşlerini kurtarma görünümü altında 26 yıl önce yapılan askeri müdahalenin ana amacı olan Türkiye'nin güney sınırlarının güvenliği ve deniz aşırı üs edinme hedefi sürüyor. Bu nedenle her fırsatta, ortaya çıkan her yeni olanakta Türkiye Kıbrıs'ta 2 ayrı devlete dayalı çözümü empoze etmeye çalışıyor. Bu hedefle bağlı olarak da Kuzey Kıbrıs'ın Türkiye'ye entegrasyonunu sağlamaya yönelik adımlarını her geçen gün arttırıyor.

Uzun yıllardır sürdürülen Kuzey Kıbrıs'ın Türkiye'ye entegrasyonu politikasının yol açtığı sonuçlara bir göz atmak, Kuzey Kıbrıs'ta bugün yaşanmakta olan toplumsal patlamaların ne anlama geldiğini, Türkiye işçi sınıfına düşen görevleri daha iyi anlama açısından da önemlidir.

1. 1974'ten buyana Kuzey Kıbrıs'ta resmi para birimi Türk Lirasıdır. KKTC ekonomisi 74'ten itibaren uygulanan politikalarla tamamen Türkiye ekonomisine bağımlı hale getirilmiştir. KKTC'de çalışanların maaşları bile Türkiye'den gönderilen düzenli ödeneklerle ödenmektedir. KKTC'de merkez bankası görevini, TC Ziraat Bankası üstlenmiştir. Merkez Bankası'nın başı da Türkiye'den atanmaktadır.

2. KKTC posta hizmetleri Türkiye PTT'si aracılığı ile yapılmaktadır.

3. KKTC'de yapılan her tür devlet yatırımı, (örneğin, karayolu, ulaşım, su, enerji kaynakları, vb.) Ankara tarafından planlanmakta, finanse edilmekte ve Ankara'nın açtığı ihalelerle Türkiyeli müteahhitlere yaptırılmaktadır. Kıbrıs'a gönderilen mali yardımların denetimi tamamen Kıbrıs'taki TC Büyükelçiliğinin denetimindedir.

4. Ankara tarafından 74'ten beri uygulanan adaya Türkiye'den nüfus aktarma politikası hala devam ediyor. Kıbrıs'ta çözümsüzlüğün sürmesi nedeniyle Kıbrıs kökenlilerin ada dışına göçü, (başta İngiltere olmak üzere, Avustralya, Kanada, vb.) sürüyor. Göç eden Kıbrıs kökenlilerin yeri Türkiye kökenlilerle dolduruluyor. Bu politika sonucunda Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan nüfusun dengesi değişti, Türkiye kökenliler çoğunluğa geçti. Kuzey Kıbrıs'ta Kıbrıs kökenlilerin nüfus içindeki oranı % 40'a düştü ve düşmeye devam ediyor. Ayrıca bugün Türkiye'de yaşayan ama KKTC vatandaşlığı verildiği söylenen bu vatandaşlığın hangi kriter ve yollarla verildiği de meçhul 300.000 kişi olduğu söyleniyor. Kuzey Kıbrıs'ta yapılan seçimlerin bu oranlar içerisinde ne kadar demokratik olduğu ve Kıbrıslıların iradesini ne ölçüde yansıttığı da ortadadır.

5. KKTC yalnız Türkiye tarafından resmi devlet olarak tanınıyor. Bu devlet, görünürde seçimle gelmiş bir parlamento ve bu parlamentonun çıkardığı hükümetler eliyle yönetiliyor.

Gerçekte ise Türkiye'deki MGK benzeri bir yapı kurulmuştur ve asıl yönetim merkezi orasıdır. Yüksek Koordinasyon Kurulu (YKK) adı verilen bu kurumun üyeleri şunlardır: KKTC Cumhurbaşkanı, KKTC Başbakanı, Kolordu Komutanı (Türkiye Genel Kurmayına bağlı), Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı (Kağıt üzerinde KKTC başbakanına bağlı ancak Türkiye Genel Kurmayı tarafından atanır), TC Büyükelçiliği. Bu ana karar mekanizmasında çoğunluk Türkiye'dedir.

6. KKTC'nin dış güvenliği zaten Türkiye tarafından sağlanıyor. Kuzey Kıbrıs'ta konuklandırılmış 35,000 Türk askeri var. KKTC'nin kamu güvenliğini sağlaması gereken polis ise kendi hükümetine bağlı değil! Anayasaya konan bir geçici madde ile 'Kıbrıs sorunu çözülene dek' iç güvenlik de GKK'na verilmiş, yani polis de GKK'ya bağlı.

7. Ankara'dan planlanan politikalarla Kuzey Kıbrıs ekonomisi tamamen Türkiye'nin yardımlarına bağımlı kılınmıştır. Ekonomi üretim yapamaz durumdadır. Ekonomiyi canlandırma bahanesiyle, Türkiye'de kapatılan kumarhaneler, Kuzey Kıbrıs'a aktarıldı. KKTC' de kurulan bankalarla, kumarhaneler yoluyla kara para aklama da büyük ölçüde Kuzey Kıbrıs'a aktarıldı. Kuzey Kıbrıs'ı 60'lar öncesi Havana'ya benzetmeye çalışıyorlar.

Örnekler daha arttırılabilir. Pratik yaşamın bize gösterdiği odur ki, bağımsız KKTC diye bir varlık yalnız göstermelik olarak, Türkiye'nin Kıbrıs'taki çıkarlarını korumaya yönelik olarak vardır. Yoksa her şey , her türlü yolla Türkiye'ye bağlanmıştır. Kuzey Kıbrıs, Türkiye'li yetkililerin değimiyle'Konya ilimiz' gibi işlem görmektedir.

28 Temmuz 2000 tarihli MGK toplantısında, Kıbrıs sorunu ele alındı. Alınan karar, Türkiye'ye ve onun çıkarlarına karşı Kıbrıs'ta başlayan başkaldırıyı cezalandırmaya yöneliktir. Bunun ilk adımı Kıbrıs'ta yükselen Türkiye karşıtlığına karşı tutum almayan, hatta yer yer buna destek veren KKTC hükümetini 'demokratik' yollardan istifaya zorlamaktır. Bunun için de mali yardımların durdurulması, bu yolla gerekli değişimlerin ekonomik zorla sağlanması yoluna gidilmiştir. Öte yanda, yükselen muhalefeti zorla bastırma girişimleri artmaktadır.

Kıbrıslı-Türkiyeli ayrımı körüklenerek, Kıbrıs halkının haklı davasına Türkiye işçi sınıfından yükselecek dayanışma engellenmeye çalışılıyor. KKTC'de yaşayan Türkiye kökenliler, üniversitelerde eğitim gören Türkiye'liler, Kıbrıs'taki ilerici harekete karşı kışkırtılıyor. Türkiye'de, KKTC için, 12 Mart benzeri darbe senaryoları hazırlanıyor.

Kuzey Kıbrıs'taki 40 sendika ve demokratik kuruluş, Kuzey Kıbrıs topraklarında yaşayan herkesi Türkiye'nin bu senaryolarına karşı direnmeye ve Türkiyeli-Kıbrıslı ayrımına ve düşmanlık yaratma tuzaklarına düşmemeye çağırıyor. Bu tuzakları bozabilmenin yolunun ortak mücadele ve dayanışmadan, entegrasyon politikasına ve antidemokratik uygulamalara karşı direnmeden geçtiğini söylüyor. Türkiye'nin isteğine karşın KKTC hükümeti istifa etmeyeceğini açıkladı. Zoraki entegrasyona karşı toplumsal muhalefetin kıvılcımları ilk kez böyle güçlü yükseliyor. Kuzey Kıbrıs halkı direnmeye hazırlanıyor.

Bugüne kadar Türkiye halkı, Kıbrıs sorunu denen sorunu hep resmi ağızlardan öğrendi. Komünistlerin ve devrimci hareketlerin bu konuda zayıflıkları, işçi sınıfının enternasyonalist tutum almasını da zorlaştırıyor.

Önümüzde çok ciddi bir sorun var. Kuzey Kıbrıs'ta sömürgeci yanaşımlara karşı mücadele yükseliyor. Türkiye işçi sınıfı bu konuda enternasyonalist tutumunu ikircimsiz almak zorunda. İlhaka, işgale, sömürgeciliğe karşı sesini yükseltmek zorunda. Türkiye işçi sınıfı, kendi burjuvazisinin emperyalist işgal ve sömürge politikalarına karşı mücadele içinde eğitilmeli ve Kıbrıs'taki Türk-Rum sınıf kardeşleri ile aktif dayanışmayı yükseltmelidir. Kıbrıs'a kalıcı bir barış, özgür bir Kıbrıs için halkların kendi kaderini özgürce belirlemesi için mücadeleyi yükseltmelidir.

Özgür bir Kıbrıs için mücadelede örgütsel birliğin yolları döşenmelidir. Toplumlar arasında doğan güvensizlik tohumlarının yok edilmesi sağlanmalı, başta işgal güçleri olmak üzere ada askerden (buna adadaki Yunan, İngiliz ve ABD varlığı da dahildir) arındırılmalı, Kıbrıs'ta serbest dolaşım ve yerleşim özgürlüğü sağlanmalıdır.

Türkiye işçi sınıfı her alanda Kıbrıs işçi sınıfı ile aktif dayanışma ve kardeşliği yükseltmelidir. Gün birlik ve dayanışma günüdür. Haydi demokrasi ve sosyalizm için birlikte mücadeleye.

TKP MK

İşçinin Sesi Neden Başarılı Olamadı?

R.YÜRÜKOĞLU

Önce şunu soralım: Devrimci solda başarılı bir parti ya da örgüt var mı?

Tabii, başarının değişik ölçütleri olabilir. Somut bir anda nesnel koşulların gerektirdiği şeyleri denkleştirebilmişsen bu da başarıdır. Yani 50 kişilik bir örgüt başarılı olabilir, 1 milyon üye başarısızlığa engel değildir. Bu anlamda başarılı örgütler eminim vardır. Ancak, toplumda yer tutan, büyüyen, çekim gücünü arttıran, sosyalizm anlayışını yenileyen dinamik bir örgüt anlamında yok. Yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada yok. Demek ki, durumun bir nesnelliği var. O zaman ne konuşacaksak bu çerçevenin içine koymak zorundayız.

Tabii ki bu bizi rahatlatmamalı, başarısızlığın temel nedenlerini arayıp bulmalıyız. Bu yazıda bunu yapmaya çalışacağım. Bu yazının bu konuda son söz olacağını düşünmüyorum, gelecek katkılarla daha tam bir resme ulaşacağımıza inanıyorum. Kolay değil, 1976-2000 arası, yani 24 yılın bilançosu. Başından bugüne dek içinde olduğum, bazı yoldaşların uzun bir bölümünde, bazı yoldaşların kısa bir bölümünde yer aldıkları bir 24 yıl.

Başarısızlığın bazı nedenleri, tüm öteki örgütlerle ortak nedenlerdir, bazıları ise bize özgü nedenlerdir. Örneğin, biz yapılabilecek her şeyi yaptık mı? Değerlendirmelerin sonunda aldığımız uygulama kararları sonuç vermedi. O zaman bu kararlar izlendi mi, sonuna dek uygulanabildi mi? Örgüt yaşamında bunlar da önemlidir.

Önce bu 24 yılın dönemlerini belirleyelim. Bunu yaptığımızda, yukarıda sözünü ettiğim nesnellik daha iyi anlaşılacaktır: 1976-79, *Zayıf Halka*'nın yazılışı, SBKP ve TKP'nin siyasal çizgilerine karşı çıkış ve parti içi muhalefet. 1980-84, TKP-İşçinin Sesi olarak ayrı örgütlenme, ülkenin ve Avrupa'nın çok yerinde başarılı bir örgütlenme, oldukça iyi bir durum. 1984-87 arası duraklama. 1990 sonrası gerileme. 1993-94, legale çıkma ve İngiltere'de yığın örgütleri için belediye yardımlarını reddetme üzerine karar alınmak üzere. 1994-95 provakasyon ve ardından Gazi olayları: yeniden eski çizgiye geri dönüş.

Yukarıda ayırdığım dönemlere bakınca şu hemen farkediliyor ki, bu tarihler, dünya ve ülkedeki değişimlerle üst üste oturmaktadır. Tabii, bire bir, matematiksel bir eşitlenme beklenemez ama üst üste oturuyor. Öyleyse, temel nedenler buralarda aranmalıdır.

DÜNYA ve TÜRKİYE

1980-90 arası ama özellikle bu dönemin son yarısı (1985 sonrası), dünya komünist hareketinde büyük bir krizin ortaya çıkışı ve giderek derinleşmesi yılları. Güçten düşmeyen, hatta bölünmeyen parti yok gibi. (Tam da örgütümüzün yükselişinin sonu, duraklamanın başlayışıyla aynı tarihlere denk düşüyor.)

Ardından, SSCB'nin "komünistler" eliyle içeriden yıkılması, 20. Yüzyılın en büyük olayı. Yıllardır amentü gibi yineleriz ama önemini yeterince kavramış değiliz. 1917'den de daha büyük olay. Gerçekten tarihsel önemdeki olaylar, yalnızca dünyayı değiştirmekle kalmaz, dünyayı hakkındaki düşüncelerimizi de, anlayışımızı da değiştirir. Bu yıkılış çok şeyi açığa çıkardı. Yanlış hesapların, yanlış teorilerin, yanlış siyasetlerin Bağdat'tan döneceğini gösterdi.

Bu yıkılışla tüm devrimci hareketler, KP'ler tüm dünyada marjinalleştiler. Adlarını değiştirenler, sosyal demokrat olanlar vb. Ancak, tüm komünist partileri marjinalleştiler. Şu parti de bunun dışında diyen olursa, hep birlikte öğrenmiş oluruz. Bu, tüm örgütleri içine alan büyük bir oluşumdur. "Aynı sandaldayız" sözü bir tarihsel gerçeği anlatıyor. Tepesinden tırnağına karşı olduğumuz çok komünist partisi var. Onlarla da aynı sandaldaymışız. Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra, Sovyetçisi, Maocusu, Troçkisti, birlikte zayıflamaya başladık. Demek ki, onlarla da aynı sandaldaymışız.

Biz, eleştirilerimizi 1978'den itibaren açıktan yaptığımız için belki hemen üye kaybetmeye başlamadık ama yeni üye kazanma giderek yavaşladı ve sonunda durdu. Bu sürecin bir noktasından başlayarak da, üyeler arasından, kimisi

inancını yitirerek, kimisi bin çeşit başka nedenle, azalma başladı.

Bu sürecin sonunda, "kritik kütle" (critical mass) noktası çevresine düştük. Bizden daha büyük olan hareketler henüz bu noktaya düşmemiş olabilirler ama doğru tutumu almazlarsa onlar da düşeceklerdir.

Bunu önlemenin (o da olabildiğince, çünkü nesnel, tarihsel bir olgudan söz ediyoruz, tümüyle önlemenin, nehri tam tersine akıtmanın olanağı yoktur) tek yolu, "sosyalizmi nasıl anlıyoruz ve nasıl bir sosyalizm istiyoruz"u, düzgün ve erken ortaya koyabilmekti. Sovyetik anlayıştan farkımızı koyabilmekti. Bunu yapabilmek, kendimizi de yenilemek anlamına gelecekti. Ki bu gerçeği biz ta 1989'da dile getirdik. Ama yetiştiremedik. 1994-95'de karşı karşıya kaldığımız polis provakasyonu da bunda önemli rol oynadı.

SSCB'nin yıkılışının ardından, bu anlamda tek merkezli bir dünya ortaya çıktı. Bunun, konumuz açısından, 2 temel sonucu oldu: Birincisi, silahlı mücadelenin, silahlı devrimin ve illegal çalışmanın önü tıkandı. Biz buna uyamadık. İkincisi, halkların baskısı altında siyasal parlans değişti. Daha hümanist, açık, aleni, şeffaf, sakin, demokratik bir yaklaşım gelişti. Bu değişime de, emperyalizm bile uymaya çabalıyor ama biz uyamadık.

Dünyada siyaset parlansı değişti derken, emperyalizm rengini değiştirdi demiyorum. Emperyalizm değişmedi. Halkların baskısı ile siyaset parlansı değişti, daha demokratik, daha saydam istiyorlar. Emperyalizm de buna uymaya çalışıyor, azınlıkları vb korumak için gidiyor, ama emperyalizmin cibbiliyeti değişmedi.

Demek ki, Sovyetler Birliği'nden sonra biçimlenen dünyanın iki büyük gerçeğine biz uyamadık.

Türkiye'de de, 1980'lerden bu yana büyük değişimler ortaya çıktı. Hızlı bir ekonomik değişim ve güçleniş tabanı üzerinde halkın demokrasi istemi olağanüstü şiddetlendi. Avrupa Birliği süreciyle de bütünleşen bu istem, adeta yeni bir toplum biçimlendirdi. Tabii, hala faili meçhuller, derin devlet zorbalıkları sürüyor ama geriliyor.

Böyle bir süreç içinde, 1984 sonrasında ülkede "legal olanaklardan yararlanma" durumu giderek arttı. 1990 sonrasında ise, "legal parti" olanağı doğdu.

Biz bu değişimleri de doğru dürüst yakalayamadık. Güçten düştük, başarılı olamadık, çünkü ülkenin nesnel gelişmesinin, ortamın gerisinde kaldık.

O zaman bir ARA SONUÇ söylersem, başarısızlığımızın *temel* nedeni, hem dünya, hem ülke koşullarının gerisine düşmemizde yatmaktadır.

PARTİ TEORİSİ

Neden ortamın gerisine düştük? Marksizm bilgimiz, teorik anlayışımız öteki örgütlerle kıyaslanmayacak kadar ileri olduğu halde neden değişimleri yakalayamadık?

Bu soruya da benim yanıtım şöyledir: Nedeni *Stalinci parti anlayışında* yatıyor. Bizler daha I. Konferansta Stalin'e kapsamlı eleştiri getirdiğimiz halde, Stalinci parti anlayışını terkedemedik, yerine, Marksçı, Leninci, demokratik anlayışı getiremedik.

Neden partide her düzeyde, hücre sekreterinden başlayarak, MK sekreterine kadar, kişi diktatörlüğü oldu? Bunun yanıtını onun bunun diktatörlük sevdasına bağlarsanız, çok yanlış yaparsınız. Bu durum yalnızca bizde değil, tüm komünist partilerinde böyleydi. Avrupa'nın demokratik ülkelerindeki legal partilerde bile böyleydi. O demokratik koşullarda doğmuş büyümüş, bizim ülkemizdeki gibi koşulları ancak romanlarda okumuş toplumların partilerinde de böyleydi. Neden partimizde her düzeyde kişi diktatörlüğü oldu? Herkesin nasıl sekreterlik yaptığını biliyorum. Üsluplar değişebilir, ama kişi diktatörlüğü vardı. Neden? Çünkü Stalinci parti anlayışı bize, "KP monolitik olur" diye öğretti. Parti tek sesli olur.

İllegal parti demokratik olamaz, illegal parti çoğunluk diktası dışında çalışamaz. Ama, Avrupa'da, Amerika'daki legal partiler de sekreter diktası altında çalıştılar. Bu ne anlatır? Demek ki, KP'lerde görülen her düzeyde sekreter diktatörlüğü, illegaliteyle doğrudan bağlı değildir. Hatta, devrimini yapıyor, devletini kuruyor, yine diktatörlük. İllegalitede, tabii ki, düşman sızmasın, polis sızmasın diye demokrasiyi askıya almak zorunludur. Ama bu uygulama illegal parti ile sınırlı değildi, tüm partilerde böyleydi. Onun için Stalinci anlayışla bağlıdır.

"Bizim tarihimizde legal çalışma olanağı olmadı, dolayısıyla her düzeyde sekreter diktası bizde Stalinci parti anlayışının yansıması değildi" denebilir mi? Hayır, denemez, çünkü örgütümüzde Stalinci parti teorisinin varlığının sayısız kanıtları vardır..

"Monolitik parti" anlayışı, kaçınılmaz olarak, her düzeyde, sekreter diktasına ve kadrolarda bürokratlaşmaya varır ve vardı. Parti monolitik olur dediğin zaman diktatörlük vardır, bürokratlık vardır. Yalnızca bizde değil, her partide bunu görüyorsun. (Biz bu bürokratlaşmayı Avrupa'da yığın örgütlerine yapılan belediye yardımlarının etkilerine yorduk. Neden belediye yardımlarını reddedelim diye konuştuk? Çok iyi hatırlıyorum, bürokratlaştırıyor bizi dedik. Yani biz olguyu gördük, saptadık ama hatayı götürüp, asıl büyük kapı dururken, küçük bir kapının önüne koyduk.)

Şunu da farkedemedik ki, böyle bir durumda, kongreler ya da MK seçimleri de gerçek anlamını kazanamaz. Kongrelerimizde tüm kararlar oybirliğiyle alındı? Bu ne demektir? Ya gerçek bir fikir birliği vardı (ama o zaman alınan kararların yaşama geçirilmesi gerekirdi), ya kararlar herkesin içinde birşeyler bulabildiği ortalama kararlardı (ki böyle olduklarını düşünmüyorum), ya da bazıları düşüncelerini gizliyordu.

Yoldaşlara II. Konferans'ta hazırlanan tüzüğü yeniden okumalarını öneririm, çok iyi açılımlar vardı. Ama V. Kongre'de gelen tüzükle geriye devşirildi. Daha sonraları tüzüğe yapılan eklemeler bu hataları biraz hafifletti ama örgütsel anlayış olarak ciddi bir geri dönüş yapılmış oldu. İkinci Konferans hala monolitik kavramını aşmamıştı ama monolitikliğe farklı bir yorum getirmişti. Monolitiklik farklı görüşleri dışlamaz, farklı görüş söyleyen kanatlar olabilir diye bir anlayışı vardı. Muhalefet olmanın getirdiği psikoloji içinde, "farklı görüşlere partide yer verilmelidir" dedik, ama sonra sonra diktanın getirdiği kolaylıklar öne çıktı. Farklı sesler "dert" getiriyor. Dolayısıyla o noktada geriye kaydık, monolitikliğin klasik anlayışına oturduk.

Bu süreçte ne oluyor? Farklı düşünce ya da yaklaşım getiren ve de bunu ısrarla savunan eleniyor. (Partiden çıkartılması gerekmiyor, çoğunlukla kendiliğinden eleniyor. Partimizde 20 küsür yıl içinde partiden çıkarılanların sayısının iki elin parmağını geçmeyişi bu dediğimi doğrular.) Geride, evet efendimcilerle, evet efendimciliğe zorlananlar kalıyor... Kişilik kırılması doğuyor, hem illegaliteden geliyor bu kişilik kırılması, kapı arkasında iş yapma, hem de Stalinci parti anlayışından geliyor. Parti içi tartışma, yeni düşünce üretme canlılığı duruyor, parti donuklaşıyor. Böylece, yaşamı yakından izleme yeteneği düşüyor. Bizde de olan budur. Komünist partilerinin dünya çapında yaşadığı derttir bu.

Oysa, parti içinde doğruyu aramanın, yaratıcı çalışmayı zorlamanın standart haline geldiği bir ortam gerekiyor. Bizim tarihimizde böyle dönemler vardır, biz bu yolda çok adım atmaya çalışmışızdır. Geriye bakınca daha iyi görülüyor. Ne zaman bu alanda adım atmamışız, çalışmamız daralmış. Somut birşey yapmak istiyorsan, önce azınlık fikrini kabul etmen gerekiyor. Geniş bir teorik tartışma, derine giden bir tartışma, örgütsel yapıda da yansımasını bulan bir tartışma. Tartışmaya olanak vermeden hiçbir örgüt ileri gidemez.

Bir de, mistik bir parti anlayışı var. Bunu yıkmak da çok zor. Çünkü örgüt kültürünün içine girmiş. Olduğundan başka anlamlar yüklememek gerekir, ne kişilere, ne örgüte, ne kurullara. "Örgüt bilir, genel sekreter bilir." Bu Marksist bir anlayış değil, idealist bir anlayıştır. Marksizmi bir din durumuna sokan bir anlayış.

Dolayısıyla, 24 yıllık bir süreci, tüm inişçıkışları içinde değerlendireceksek, ve bu değerlendirme sosyolojik bir değer taşıyacaksa, başarısızlığı kişilerde değil, parti teorimizde aramalıyız. Değişen koşullara uyan bir siyaset geliştiremeyişimizi kişilerde değil, parti teorimizde aramalıyız. Öyle inandığımız için, hep birlikte öyle davrandık. Bu, kişilerin yanlışlarını aklamaz ve ben bunları, kendi yanlışlarımı aklamak ya da gizlemek için de yazmıyorum.

KİŞİSEL NOT

Güzel bir söz vardır, "hayat ileriye doğru yaşanır, fakat ancak geriye doğru anlaşılır" der. Bu, hem kişisel yaşamlarımız için, hem de tarihsel dönemler, çağlar için geçerlidir. Kişisel yaşantımızda ya da toplumsal evrelerde, içinde yaşadığımız dönemin gerçeği genellikle ancak sonuna yaklaşıldığında berraklık kazanır. Ya da Hegel'in *Doğrunun Felsefesi*' nde dediği gibi, "Minerva'nın (akıl tanrıçası) baykuşu, kanatlarını ancak hava kararmaya başladığında açar." İnsan yaşatısında ya da tarihsel aşamalarda, daha doğru ve derin bir anlayışa, ancak o dönemin sonuna gelmekte olduğu zaman varılır.

Neden söylüyorum bunları? Beş yıl önce yaşadığım evi değiştirdikten ve hayatımın son 30 yılında ilk kez ailemle yalnız yaşamaya başladıktan sonra, düşünmeye çok zamanım oldu. Hem parti teorisini yeniden çalıştım, hem kendi yanlışlarımı masaya yatırdım. Sahte alçakgönüllülüğe gerek görmüyorum, var olan kadro içinde, benim görevimde bir başkası olsaydı, bugünlere de gelemezdik diyorum. Ancak, şimdi görüyorum ki, önemli yanlışlar da yaptım. En önemli yanlışım, parti içinde demokratik bir ortam, MK'da bir

ekip çalışması yaratamayışımdır.

Marks, babasına yazdığı 10 Kasım 1837 tarihli mektupta şöyle diyor: "Kişinin yaşamında öyle anlar vardır ki, bir dönemin kapanışını ama aynı zamanda yeni bir doğrultuyu anlatan sınır kuleleri gibidir. Böyle geçiş anlarında, içinde bulunduğumuz gerçek konumun bilincine erebilmek için, geçmişi ve günü düşüncenin kartal gözleriyle incelemek zorunluluğunu duyarız." Kartal gözleri bizler için çok fazla ama o zorunluluğu ben de duyuyorum. Yaşamımın yeni bir döneminin eşiğinde olduğumu hissediyorum. Yaşama fal bakılmaz ama şunu iyi biliyorum, içinde yaşadığım dönem benim için kapanıyor. Nasıl bir dönem açılacak, onu yaşayıp görürüm ancak.

Bu nedenle, kişisel düzeyde bir amacım var: Yıllar içinde bilerek bilmeyerek haksızlık ettiğim, kalplerini kırdığım yoldaşlardan özür dilemek, yeniden gönüllerini kazanmak. Buna başladığımı da söyleyebilirim. Ancak bu, tek tek yoldaşlarla aramda olan birşey. Öte yanda, kişilerle ilişkiden daha önemlisi, örgütün 24 yıllık lideri olarak, örgütün geri kalmasında üstlendiğim bir sorumluluk var. Bunun değerlendirmesini ve özeleştirisini, hiç belirsiz olmayan bir dille, 10. Kongrede yaptım, "başarılı olamadım, genel sekreterlikten ayrılmalıyım" dedim.

Birşey daha söyleyebilirim; bugün, Stalinci parti anlayışını aştığımı, demokratik anlayışı içime sindirdiğimi samimi olarak söyleyebilirim. Buna iki de kanıt verebilirim. Birincisi, 10. Kongredeki değişiklik, genel sekreterlikten ayrılmam. Böyle bir zorlama mı vardı? Hayır. İkincisi, dünkü parti anlayışım olsaydı, hiçbir şekilde birlikte olmayı kabul etmeyeceğim yoldaşlarla bugün aynı partideyim ve onların çok aykırı düşüncelerini her platformda dile getirebilmelerini ısrarla savunuyorum.

SONUÇ

Kişisel parantezi kapatırsam, *İşçinin Sesi*'nin başarısızlığının en önemli nedeni, çoktan değişmiş bir dünyada, Stalinci parti anlayışını terkedemeyişimiz nedeniyle, yaşama uyamayışımızdır.

Stalinci parti anlayışını zamanında terkedebilseydik, çok başarılı olabilir miydik? Kesinlikle hayır. Bunu kastetmiyorum. Başarısızlığın üzerine otuduğu bir nesnellik var. Başarılı olabilirdik diyen, dünyada bir başarı örneği de göstermek zorundadır. Yüzlerce komünist partisi, daha da fazla devrimci örgüt var. Ancak, eğer bu Stalinci parti anlayışını zamanında terketseydik, bugünkü noktada da olmazdık. Bir kere daha söyleyeyim, son çözümlemede gerçek başarı ve başarısızlığı dikte eden konjonktürdür, nesnel ortamdır.

Tarihten çok örnek verebilirim. Marks iyi bir komünist değil midir? Ama, kaç tane örgüt kuruyor, hiçbirisi çok ve kalıcı başarılı değil. Demek ki ne olursan ol, konjonktürün dışında hiçbir şey olamıyorsun, ama onun için de yapabileceğinin azamisini yaptın mı yapmadın mı, o ayrı bir konu. Bakın 1864'de, Lasal' ın ölümünün ardından Marks ne diyor: "Tanrı biliyor ki, saflarımız sürekli olarak azalıyor ve ufukta yeni katılımlar da görünmüyor." (*Marks'dan Engels'e mektup*, 7 Eylül 1864.) Böyle bir dev, yanında başka devler de var, böyle bir ortamdan kurtulamıyor, kapıyı çalan yok diyor, ufukta da yok diyor. Bunları yerine oturtmak zorunludur. Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ardından, ne yaparsak yapalım, başarılı olamazdık. Ama ortama daha iyi uyabilirdik ve bu denli gerilemezdik.

"Bu parti oportünisttir, çünkü söylediğini yapmıyor, ya da yapmamış" denebilir mi? Hayır, denemez. Böyle bir anlayışla hiç bir yere varılamaz. Bu anlayış Lenin, Kimilsung, Mao, birkaç kişi dışında, oportünist olmayan komünist bulamaz. Marks ve Engels en başta olmak üzere, birçok komünist ömür boyu söylemişler ama yapamamışlar!

10. kongre ile, tüzük açısından, sekreterler diktasından çoğunluk diktasına geçtik ama pratikte henüz tam geçemedik. Bu bir süreç ve eğitim işidir. Ama, şimdi çoğunluk diktasından tam demokratik örgüt anlayışına, hem teorik, hem pratik olarak geçeceğiz. Ve yaşamı yakalayacağız.

Dar bir kilise mi kuracağız? Legal parti dediğimizde, *Sosyalizm Nedir* ve *Büyük Dönemeç*'deki düşünceleri kabul eden gelsin, gerisi gelmesin diye bir yaklaşım olamaz. Mutlaka geniş bir kilise olmalıdır. Kendi sosyalizm anlayışımız dediğimizde buna ancak ikiz kardeşlerimiz gelir. Biz TKP adını alamadık, kendimiz kendimize ne ad verirsek verelim. Yarın başkaları da TKP der, önemli değil, ana gövde oradaydı ve hala oradadır. Ülkenin her yanında diri kadrolar var, çalışıyorlar, ellerinden geleni yapıyorlar, onlar da parça pürçükler. Ayrıca yeni insanlar ortaya çıkıyor, genç insanlar.

Bugün Türkiye işçi sınıfının sosyalizmle ilgisi yok. Ama bizim ona ulaşmak gibi bir görevimiz var. Nasıl ulaşacağız? Steril bir küçük gurup olarak, (herkes aynı şeyi söylüyor, herkesin sosyalizm anlayışı aynı) nasıl sınıfın içine girilir?

Dünyanın koşulları böyle, Türkiye'nin koşulları böyle diyoruz, ondan sonra öyle bir yol öneriyoruz ki, bize mikrop bulaşmasın! Bilmem kaç yılda işçi sınıfına girelim, önce iki kişi, sonra 5 kişi... Ama şunu unutmayalım ki, "iyi komünistler" olarak bizler aşılı mıyız? Bu sermaye düzeni her dakika hepimizi etkilemiyor mu? Biz kendi küçük partimizle, en doğru fikirlerle işçi sınıfına gidiyoruz, iki yıl sonra baktığında o kendi küçük güzel partimizin bir bölümü, sınıfın nesnel çıkarlarına ters şeyler söylüyor. Küçük güzel partide bunun kaçınılırlığı yoktur. Ters gelecek belki ama bundan kaçınmanın tek yolu yığınla buluşmaktır. Çünkü yığının içinde sınıf gerçeği var. Küçük partilerde, küçük guruplarda böyle bir gerçek yok.

Tüm bu tartışmalar ne için? İşçi sınıfına nasıl gideceğiz? Siyaset yapmak istiyorsak, kalabalık olmadan siyaset yapılmıyor, kalabalık olmadan işçi sınıfı da bakmıyor zaten. Bir fikir gurubu olarak, kenarda kitaplarımızı yazalım, o da yararlı, saygı değer bir davranıştır ama onu amaçlamıyoruz.

Burada hem kendime, hem herkese bir uyarım var: "Allah rızası için", dogmatizmi ve sekterliği artık tam olarak yıkıyoruz, gerçekten demokratik olacağız dedikten sonra, insanımıza yeni bir dogma sunmaya kalkışmayalım. Tüm görüşler tartışılmalıdır. Düzeyli tartışmaya ve polemiğe ihtiyacımız var. Ülkemize, bilgili ve uzak görüşlü toleransın örneğini sunalım. Özellikle yöneticiler olarak bizler, yeni bir toleranssızlığın liderleri olmayalım. Marks'ın sık sık yinelediği Dante'nin sözleri ne diyor: *Segui il tuo corso, e lascia dir le genti - kendi yoluna git ve bırak diller oynasın.*

TKP'nin içinden olumlu ne varsa, İS ona sahip çıkmaya çalışmıştır. Bugün de aynı noktada durmaktadır. Yalnızca TKP'nin değil, dünya komünist hareketinin geçmişinde olumlu ne varsa, onlara sahip çıkmaktadır.

TKP İS, günümüz Türkiye'sinin her yerinden kendi doğallığı içinde yeniden filizlenmekte olan Partinin tarihinde yalnızca bir olgudur, bir andır. Dönem, büyük ve güçlü TKP'yi, anasının ak sütü gibi hakkı olan legalite içinde yükseltme dönemidir. Bu görev de ancak kıran kırana bir demokrasi mücadelesiyle, yeni güçlere ulaşabilme, onlarla bağlanabilme yeteneğini ve cesaretini göstermek koşuluyla yerine getirilebilir.●

Necmettin GİRİTLİOĞLU Katledilişinin 30. Yılında anıldı

Petrol-İş Sendikasının girişimi, Aliağa Belediyesinin desteği ile 22/08/2000'de Giritlioğlu'nun 1970 yılında katledilişiyle ilgili yapılan toplantı çok anlamlı oldu.

Bu anma etkinliğinde düzenlenmesinde katkısı olan sendika yöneticilerine teşekkürden öte saygılarımızı sunmayı görev sayıyorum. Neden diyeceksiniz? Ülkemizde devrimci-demokrat-sosyalist, komünistler birçok etkinlik yapıyorlar, bu anma etkiliğinin önemi nedir?

Birincisi, işçi sınıfının ekonomik, demokratik, sosyal kazanımları için, alçak gönüllü ve fedakarca çaba sarfeden sendikal savaşımın yiğit bir önderinin katledilişini, 30. yılında kınamasıdır. İkincisi, bugünkü adıyla Yapı-Yol-İş Sendikasının katledilen G.başkanı N. Giritlioğlu'nun şahsında, işçi sınıfının birliğini, dolayısıyle sendikalar arası "birlik, mücadele, dayanışma"yı hayata geçirmesidir.

Özellikle 12 Eylül sonrası toplumun geçmişini hatırlamaması için burjuva ideolog ve psikologları tüm araç ve yöntemleri kullanarak, işçi sınıfının değerlerini toplumun belleğinden silmek için uğraştılar. Medyayı nemalandırarak, nefreti körükleyen ne varsa, ısıtıp ısıtıp "az sonra" anonslu belgeselleriyle yayınladılar. Oysa, ülkemizde barış, bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük adına kazanımların sahibi, işçi sınıf ve emekçi halkımızın yiğit,fedakar siyasal ve sendikal önderleridir.

Deniz'i, Yusuf'u, Hüseyin'i asan, Kızıldere'de katledenleri. Kaypakkaya'yı dağlarda süründürerek öldürenleri, Karadeniz ve R.Su'yu, kanser tedavisi için izin vermeyerek diri diri ölüme terkedenleri. N.Giritlioğlu'nu grev yerinde, K. Türkleri işine giderken katledenleri halkımız unutmayacaktır.

H. Sayın-*Ege*

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 1 kitap göndererek abone olunabilir.

Yazışma adresi:
PO Box 513 London, N1 4AR

Web site adresi:
http://www.T-K-P.org

E-Mail adresi:
info@t-k-p.org

Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.